

УДК 347(497.11)(4)“09/14“(049.3)

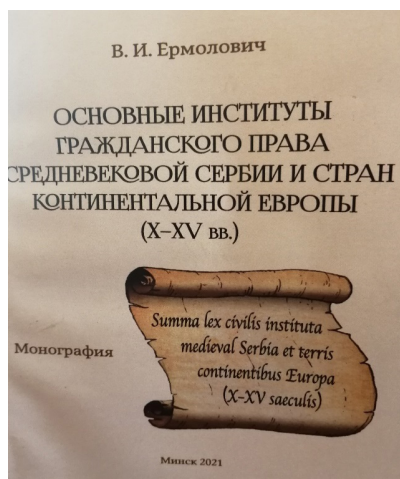
DOI: [https://doi.org/10.22182/](https://doi.org/10.22182/pr.7332022.15)

pr.7332022.15

Приказ

Зоран Милошевић
Институт за политичке
студије, Београд

**ВИКТОР ИВАНОВИЧ
ЈЕРМОЛОВИЧ:
ОСНОВНИ
ИНСТИТУТИ
ГРАЂАНСКОГ ПРАВА
СРЕДЊОВЕКОВНЕ
СРБИЈЕ И ДРЖАВА
КОНТИНЕНТАЛНЕ
ЕВРОПЕ (X-XV ВЕК)**

Виктор Иванович Ермолович. 2021. *Основни институти грађанског права средњовековне Србије и страна континенталне Европе (X-XV вв.)*, Минск: БГЭУ, стр. 301.

Угледни белоруски професор права, Виктор Јермолович, аутор је монографије о основним институтима грађанског права у средњовековној Србији и држава континенталне Европе (X-XV век). Монографију је објавио Белоруски државни економски универзитет.

Аутор је монографију поделио на два поглавља. Прво је: „Извори средњовековног грађанског права“, а друго „Основни институти средњовековног грађанског права“.

Аутор наглашава, а што се односи на Србију, да је грађанско право средњовековне Србије формирано на основу обичајног права словенских народа, али и римског, односно источноримског права. Ова чињеница дозвољава да се констатује да је право средњовековне Србије једно од најнапреднијих и најтемељитијих у средњовековној Европи X-XV века.

Следећи важан детаљ је да су остали словенски народи преузимали и прилагођавали право формирано у средњовековној Србији, а посебно у Великој Моравији, Кијевској Русији, Великом Литванском Књажевству, Руској, Жемојтској, Московској и Бугарској држави.

Теоријску основу истраживања дали су радови

руских, белоруских, украјинских, српских и аутори из низа других држава. Интересантно је да је ово први покушај овако темељног истраживања норми и института грађанског права држава средњовековне Европе. Другим речима у монографији први пут је анализирана еволуција правних основа и њихове узајамности (повезаности).

Аутор је поставио следеће циљеве током истраживања: да анализира историјско-правне особености формирања основних норми и института грађанског права средњовековне Србије и држава континенталне Европе од X до XV века. Да анализира законитости развоја форми и садржаја института грађанског права средњовековне Србије и држава континенталне Европе. Да укаже на главне тенденције у формирању грађанског права у средњовековној Србији и државама континенталне Европе и да, крају, размотри основне тенденције рецепције норми римског и иностраног права у правним системима држава континенталне Европе, али на примеру развоја грађанског права средњовековне Србије.

Аутор је користио 372 библиографске јединице за писање ове монографије, при чему је цитирао и значајан број аутора из Србије.

Значај монографије се огледа и у чињеници да је

законодавство средњовековне Србије представљало најсавршенији правни систем у Европи разматраног периода (259), те су друге словенске земље правна решења примењена код Срба представљали узор.

Да је српско средњовековно право изузетно утицало на правне системе Централне и Источне Европе сведоче извори које је аутор пронашао у Чешкој, Словачкој (заправо радило се о територији Велике Моравске), Русији (заправо све руске кнежевине преузимале су од Срба правна решења), али и Великом Литванском Књажевству (све док није изгубило словенски карактер).

На пример, руски истраживачи Г. А. Розенкамф, И. И. Срезневски и Ј. Н. Шћапов, независно један од другог, утврдили су да су руска књажевства буквално преузимала Крмчију, Номоканон Светог Саве, Закон о земљорадњи итд.

На државе Источне Европе највише је, у правном смислу, утицао „Номоканон Светог Саве”, а свакако представља важан податак да је сачувано више од 30 различитих примерака овог правног акта који су се примењивали на територијама данашње Русије, Украјине и Белорусије.

Монографија Јермоловича, свакако представља, осим великог научног доприноса,

и морални подстрек за даља истраживања ових питања, а читалац када склопи корице ове књиге осећа велику радост и понос што је имао тако умне правне главе у средњем веку.

Монографију би, свакако, требало превести и објавити и на српском језику.

* Овај рад је примљен 23. маја 2022. године, а прихваћен за штампу на састанку Редакције 8. августа 2022. године.